

Chương 18 : Làm Việc Tại Ngân Hàng Thế Giới

Sau khi đoàn tụ gia đình tại Beaverton, tôi lên Washington DC để làm việc, đi cùng với vợ và hai con gái út, An và Thanh Lan. Chúng tôi để Đức ở lại Beaverton để học tại *Beaverton High School* rất gần nhà và nhờ các anh chị Phương, Thôn, Lộc ở tại chỗ, hướng dẫn. Tôi đi làm việc cho *Ngân hàng Thế giới* (World Bank - WB), trụ sở tại thủ đô Washington DC. Gia đình chúng tôi cư ngụ tại thành phố Falls Church, tiểu bang Virginia, bên kia sông Potomac River.

Nguồn Gốc The World Bank

Đệ nhị thế chiến 1939-45 gây rất nhiều tàn phá tại Âu châu. Khi chiến tranh gần chấm dứt, nhiều người nghĩ đến vấn đề cần phải tái thiết. Vào năm 1944, có 44 nước đồng minh họp lại tại New Hampshire, Huê kỳ, trong hội nghị “*United Nations Monetary and Financial Conference*” để thành lập “Ngân hàng Quốc tế Tái thiết và Phát triển”, IBRD (*International Bank for Reconstruction and Development*). Đó là một cơ quan đầu tiên của Ngân hàng Thế giới (*The World Bank*) WB.

Mục tiêu đầu tiên của WB là viện trợ để giúp tái thiết Âu châu. Ban đầu WB cho Pháp vay 250 triệu dollars vào 1947 để giúp tái thiết sau chiến tranh. Tái thiết Âu châu là mục tiêu chánh mà các nước Âu châu đều mong muốn và yêu cầu. Nhưng ít người để ý là khi Âu châu bị tàn phá thì Mỹ mất một thị trường rất lớn. Nếu giúp được tái thiết Âu châu thì cũng là giúp cho kỹ nghệ Mỹ tái lập lại được một thị trường lớn. Nếu không còn thị trường Âu châu này, thì kỹ nghệ Mỹ sẽ khó bề đứng vững. Hơn nữa, sau đệ nhị thế chiến, chỉ có Mỹ mới còn kỹ nghệ nguyên vẹn và kinh tế vững mạnh. Giúp tái thiết Âu châu cũng là giúp cho kỹ nghệ Mỹ được tiếp tục hoạt động mạnh hơn. Sau này, mục tiêu viện trợ của WB được mở rộng qua những lãnh vực khác như viện trợ kinh tế, xã hội, y tế, canh nông, môi sinh (*environment*), giáo dục, ... viện trợ giúp đỡ nâng cao đời sống nhân dân, v.v...

Trách Nhiệm Của Người Chuyên Viên The World Bank

Tôi được tuyển dụng là chuyên viên *Power Engineer, Staff member*, tại WB, trong lãnh vực (*department*) West Africa Projects, trong đó có các xứ chánh như Côte d’Ivoire, Sénégal, Mali, Benin, Togo, Liberia, Cameroun, Ghana, Nigeria, v.v... Tôi thường đi công tác trong các xứ này... Trong *department* chúng tôi có trên 10 *Staff members*, phần đông chuyên đủ ngành kỹ thuật, có chuyên viên về tài chánh, kinh tế, canh nông, xã hội,... biết nhiều thứ tiếng Anh, Pháp, Tây ban nha,...

Các xứ trong West Africa Projects ở Phi châu thật xa Huê kỳ, cho nên mỗi chuyến đi công tác thì dự trù 2 ngày trong đó có một ngày nghỉ dọc đường. Chúng tôi được ghé nghỉ dọc đường một ngày tại Âu châu, ở thành phố nào tùy theo mình lựa chọn. Nhiều đồng nghiệp của tôi đa số là Mỹ hoặc gốc Anh nên chọn nghỉ ở London. Tôi thích nghỉ ở Paris. Mỗi lần ghé Paris thì tôi có dịp gặp lại gia đình anh chị Minh, ông bà Robine và ông bạn Jacquemier.

WB chỉ viện trợ cho các xứ chớ không có viện trợ cho tư nhân. WB có thể viện trợ bằng cách cho vay tiền để nghiên cứu, để lập những phúc trình khảo sát (*appraisal report*), nghiên cứu kỹ thuật, nghiên cứu khả thi, lập hồ sơ đầu thầu, cố vấn, thực hiện công tác, quản trị cơ sở, v.v... Số tiền viện trợ, tiền vay, thường thường có lời nhẹ. Một số trường hợp đặc biệt, WB có thể cho vay không tính lời, hoặc, cũng có ít khi, hoàn toàn viện trợ luôn, không cần trả vốn (*grant*). Mỗi dự án đều khác nhau và cách thức khởi đầu và thực hiện dự án đều khác. Có trên cả trăm công ty hoặc văn phòng cố vấn đủ ngành nghề đang phục vụ, cộng tác với WB để làm những nghiên cứu hay khảo sát đặc biệt tùy theo nhu cầu.

Trước khi đi công tác xứ nào thì người chuyên viên WB phải thông suốt các hồ sơ về xứ đó và đặc biệt, biết rõ từ trước đến nay những gì liên hệ đến dự án mình đang trách

nhệm một cách tường tận. Có thể nói là WB có kho tài liệu rất đầy đủ nhứt về mọi mặt phát triển kinh tế các nước trên thế giới. Thường thường trong phúc trình những công tác trước đó có đề cập những mục tiêu cần đạt được, và có để lại những khuyến cáo rất đầy đủ và rõ ràng, người chuyên viên WB theo dõi các mục tiêu trước đây có đạt được cùng không, theo dõi các khuyến cáo trước kia có được thực hiện cùng không, hay bị bỏ quên đi. Nếu vậy, cần phải biết lý do. Trong chuyến công tác này người chuyên viên WB đặt các mục tiêu gì, cần biết thêm những chi tiết gì, cần bổ túc thêm những tài liệu gì, cần gặp ai và hỏi thêm những gì, cần biết thêm về những vấn đề gì, cần thu thập thêm những tài liệu gì, cần biết ý kiến cấp lãnh đạo trong xứ về sự thực hiện công tác... Khi trở về DC, người chuyên viên WB phải viết phúc trình (*comprehensive report*), trong đó có đầy đủ chi tiết, cho biết nhận xét và ý kiến mỗi giai đoạn, và những đề nghị, những khuyến cáo, và đề nghị chương trình trong tương lai và cảm tưởng chung của những đại diện và chuyên viên trong nước...

Lúc tôi vào làm việc tại WB, cũng nhằm lúc Việt nam mới liên lạc với WB để nhờ viện trợ. Tôi được biết, WB có gởi phái đoàn qua Việt nam, tiếp xúc với đại diện chánh phủ và nhiều chuyên viên Việt nam. Chuyên viên WB có thu thập được một số tài liệu và vài họa đồ. Nhưng khi ra về, tại phi trường, phái đoàn bị chặn lại và tịch thu hết các họa đồ ... Có vài nước cộng sản hoặc thân cộng không thích nước Mỹ, và cũng không thích WB luôn, vì cho rằng WB chỉ là "tay sai" của Mỹ, cho nên có những quan hệ rất dè dặt với WB lúc ban đầu. Nhưng sự liên hệ được thay đổi và cải tiến rất nhanh trong một thời gian ngắn sau khi biết WB là một cơ quan của Liên hiệp quốc, có thể lực tài chánh rất hùng hậu, có khả năng giúp các nước phát triển nhanh chóng trong tương lai. Nói chung, chuyên viên WB đi công tác nước ngoài lúc nào cũng được tiếp đãi ân cần,

chu đáo, và lịch sự. Các nước lúc nào cũng muốn giữ liên hệ tốt với WB để mong sớm được viện trợ, và được viện trợ càng ngày càng nhiều. WB không muốn chuyên viên của ngân hàng đi công tác phải bị lệ thuộc các nước ngoài về phần vật chất. Chuyên viên được cung cấp đầy đủ tiện nghi như hotel hay ăn ở nhà hàng mà chuyên viên thích (*best accommodations*).

Sau khi đi công tác trở về trụ sở Washington DC, người chuyên viên WB phải viết phúc trình (trung bình lối 50-60 trang) trong thời gian ngắn, bằng tiếng Anh. Lúc tôi đi phỏng vấn đề vào WB, tôi đã chọn các xứ vùng West Africa Projects vì phần lớn các xứ này nói tiếng Pháp, ngôn ngữ mà tôi rất thông thạo, nghĩ rằng khi đi công tác các nước nói tiếng Pháp mình có thể viết phúc trình bằng tiếng Pháp. Lúc ban đầu, khi WB mới thành lập, hai thứ tiếng Anh và Pháp đều được sử dụng. Sau này WB chỉ chấp nhận sử dụng phúc trình chánh thức bằng tiếng Anh mà thôi, điều mà tôi không được biết. *Background* tôi là "Power engineering" và ngoại ngữ chánh của tôi là tiếng Pháp. Phải viết phúc trình thật dài, thật công phu bằng tiếng Anh sau mỗi lần đi công tác trở về, đối với tôi là công việc tôi không thích, làm tôi thật mệt trí, không thoải mái, có khi gây căng thẳng (*stress*).

Hơn nữa, vợ tôi nhiều lần tỏ ra không thích khi thấy tôi đi công tác quá xa, quá lâu ở ngoại quốc. Tôi rất thích và hãnh diện khi được thân nhận vào làm việc tại WB, một cơ quan Liên hiệp quốc nổi tiếng. Tôi rất thích có dịp giao thiệp với nhiều bạn bè quốc tế trình độ cao, nhưng rất tiếc, điều kiện làm việc không thích hợp với sở trường của mình. Sau khi kết thúc hai năm khế ước, tôi rất vui mà rời WB, tránh khỏi tình trạng căng thẳng có thể tổn hại đến sức khỏe để trở về sum họp với gia đình, gần vợ và các con tại Beaverton.